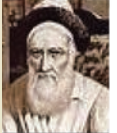
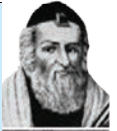
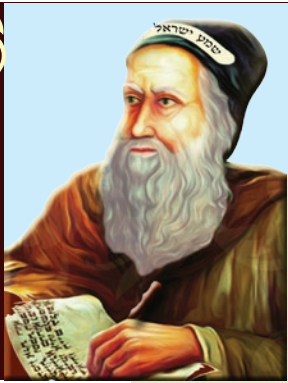




רבי שלום יהודה גרוס
האדמו"ר מהאלמין
נשיא מפעל הזוהר העולמי

ספר סיבת אריכות הגלות

התרשלות התלמידי חכמים מלעסוק בחכמת
הקבלה היא הגורמת אריכות הגלות



אור הזוהר 569 ★ אדר א' תשע"ד

מפעל הזוהר העולמי

בנשיאות נ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א מחבר למעלה מאלף ספרים טל: 0527651911

גרולי הצריקים אומרים ללמוד זוהר הקדוש



ראיית מהרח"ו מתיקון ל'

יבֶּשֶׁה, וְלֹא בְעָאן לְאַשְׁתְּדָּלָא בְּחֻכְמָה
דְּקַבְלָה, דְּגַרְמִין דְּאַסְתְּלַק נְבִיעוּ דְחֻכְמָה
דְּאִיהִי י' מִינָה - וְאַשְׁתְּאַרְתָּ ב' יְבִישָׁה. וְי' לֹון
דְּגַרְמִין עֲנִיּוּתָא וְחֻרְבָּא וְכִזְזָה וְהָרַג וְאַבְדָּן
בְּעֵלְמָא!

וְהָי רוח דְּאַסְתְּלַק אִיהוּ רוח דְּמְשִׁיחַ כְּמָה
דְּאַתְמַר. וְאִיהוּ רוח הַקֹּדֶשׁ, וְאִיהוּ
'רוח חֻכְמָה וְכִינָה, רוח עֲצָה וְגְבוּרָה, רוח
דְּעֵצ וְיִרְאַת יְהוָה' (ישעיה יא ב).

פְּקוּדָא תְּנַנְיָנָא: 'וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, וְיִהִי אֹר' (בראשית א ג). וְדָא אֶהְבֵּה
דְּאִיהוּ אֶהְבֵּת חֶסֶד. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב:
'וְאֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתֶיךָ עַל כֵּן מְשַׁכְּתֶיךָ חֶסֶד'
(ירמיה לא ב). וְעֵלָה אֶתְמַר: 'אִם תְּעִירוּ וְאִם
תְּעוּרוּ אֶת הָאֶהְבֵּה עַד שְׁתַּחֲפֹץ' (שיר השירים
ב ז). יִרְאַה אֶתְקִרְיַאת מְסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא,
וְאֶהְבֵּה אֶתְקִרְיַאת מְסֻטְרָא דִּמְיָנָא.

אִית יִרְאַה וְאִית יִרְאַה. אִית אֶהְבֵּה וְאִית
אֶהְבֵּה. יִרְאַה דְּדַחֵיל בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּלֹא נְחִית מְנַכְסוּי, אוּ בְּגִין
דְּלֹא יְמוּתוֹן בְּנוּי בְּחִיּוּי - אֶשְׁתַּכַּח דָּאִם הָוָה
נְחִית מְנַכְסוּי אוּ אִם יְמוּתוֹן בְּנוּי בְּחִיּוּי דְּלֹא
הָוָה דַּחֵיל לִיה, וּבְגִין דָּא הָוָה רַחִים לִיה. הָאִי
יִרְאַה וְאֶהְבֵּה לֹא שׁוּי לְיִרְאַת יְהוָה וְלֹא אֶהְבֵּה
דִּלְיָה לְעַקְרָא. אָבֵל רַחִימוּ וְדַחֵילוּ עֵיקְרָא
דִּלְיָה בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ. וּבְגִין דָּא אֶתְקִרְיַאת
הָאִי יִרְאַה וְאֶהְבֵּה עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס.

זֶה לְשׁוֹן הַמַּהְרַח"ו [רבי חיים ויטאל]
בְּהַקְדַּמְתּוֹ לְכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל: וּמְצֵאתִי
אוּן לִי וְאֲנִינָה בְּקִרְבִי וּלְבִי דוֹי, מִמְּאָמַר אַחַד
הַיּוֹבָא בְּסִפְרֵי הַתְּקוּנִים תִּיקוֹן ל' (דף עג ע"ב - עד
ע"א). וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: נְתִיב תְּנַנְיָנָא: 'וְרוּחַ אֱלֹהִים
מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם'. מֵאִי וְרוּחַ? אֵלָּא,
בְּוִדָּאֵי בְּזִמְנָא דְשְׁכִינְתָּא נְחִתָּת בְּגִלוּתָא, הָאִי
רוּחַ נָשִׁיב עַל אֵינּוֹן דְּמִתְעַסְקִי בְּאוּרִייתָא,
בְּגִין שְׁכִינְתָּא דְאַשְׁתַּכַּחַת בִּינֵיהוּ. וְהָאִי רוח
אַתְעֵבִיד קָלָא, וְיִמָּא הַכִּי: 'אֵינּוֹן דְּמִיכִין
דְּשִׁינְתָּא בְּחוּרִיהוֹן, סְתִימִין עֵינֵינּוֹן אֶטִּימִין
דְּלָבָא. קוּמוּ וְאַתְעִירוּ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא! דְּאִית
לְכוּן לָבָא בְּלֹא סְכֻלְתָּנוּ לְמַנְדַּע בְּה, וְאִיהִי
בִּינִיכּוּ!'

וְרוּא דְּמֵלָה: 'קוּל אֹמֵר קָרָא' (ישעיה מ ו),
כְּגוֹן 'קָרָא נָא, הֵיִשׁ עוֹנֵךְ? וְאַל מִי
מְקַדוּשִׁים תְּפָנָה?' (איוב ח א). וְהָאִי אֶמְרַת:
'מָה אֶקְרָא, כָּל הַבְּשָׂר חֲצִיר' - כֹּלָּא אֵינּוֹן
כְּבַעֲרִין דְּאַכְלִין חֲצִיר! וְכָל חֶסֶדוֹ כְּצִיץ
הַשָּׂדֶה! (סו) - כָּל חֶסֶד דְּעַבְדִּין לְגַרְמִייהוּ
עַבְדִּין! וְאַפִּילוּ כָּל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין
בְּאוּרִייתָא, כָּל חֶסֶד דְּעַבְדִּין לְגַרְמִייהוּ עַבְדִּין!
בְּהָוָה זְמָנָא וְיִזְכּוֹר כִּי בְשָׂר הֵמָּה, רוח
הוֹלֵךְ וְלֹא יִשׁוּב' (תהלים עח לט)
לְעֵלְמָא! וְדָא אִיהוּ רוּחָא דְּמְשִׁיחַ. וְי' לֹון מָאן
דְּגַרְמִין דִּיזִיל לִיה מִן עֵלְמָא וְלֹא יְתוּב
לְעֵלְמָא! דְּאֵלִין אֵינּוֹן דְּעַבְדִּין לְאוּרִייתָא



וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְרִין הוּא (שם):
 'הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם
 בְּצַבֹּאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׁדָה, אִם תְּעִירוּ וְאִם
 תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֵהָבָה עַד שְׂתַחַפֵּץ' - דְּאִיהוּ
 רְחִימוּ בְּלֹאוּ פָּרְס, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרְס.

דִּירָאָה וְאֵהָבָה עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרְס - אִיְהִי
 שֶׁל שְׂפַחָה! 'וְתַחַת שְׁלֹשׁ רְגָזָה אֶרֶץ... תַּחַת
 עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ... וְשְׂפַחָה כִּי תִירֵשׁ
 גְּבִירְתָּהּ!' (משלי ל כא-כג) עַד כָּאן לְשׁוֹן
 מֵהֶרַח"ו.

ועליו נוסף ביאור מספר 'אילנא דחיי' מהגה"צ המקובל רבי שבתני גן שליט"א

וּמְצֹאֲתֵי אוֹן לִי וְאֵינִינָה בְּקִרְבִי וְלִבִּי דְּוֵי, מִמָּאֲמַר אֶחָד הוּבָא בְּסִפְרֵי הַתְּקוּנִים תִּיקוּן ל' (דף עג
 ע"ב - עד ע"א). וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: נְתִיב תְּנִינָא: 'וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם'. מֵאִי

אילנא דחיי

א. וּמְצֹאֲתֵי אוֹן לִי וכו'. 'אוֹן' - כצ"ל, ולא כמו
 שראיתי בספר אחד שהוסיף הניקוד ויצא לו 'אָוֶן'.
 דפשוט שמהרח"ו סמך על הפסוק בספר הושע (יב
 ט) וַיֹּאמֶר אֶפְרַיִם אֶף עֲשֵׂרְתִי מְצֹאֲתֵי אוֹן לִי וגו',
 ולכן גם פה בהקדמתו דייק כלשון אותו מקרא
 וכתב: 'מְצֹאֲתֵי אוֹן לִי'.

השם - למרות חולשתו המיידית, בכל זאת התחזק
 רבינו והמשיך להוכיח בעליל איך ולמה
 התרשלותינו בלימוד הקבלה היא 'סיבת
 הסיבות ועילת העילות' למה באמת נְתַאָרְךָ קִצְנּוּ
 וְגָלוּתְנּוּ, ומדוע לא בָּא בְּךָ יְשִׁי!

ועוד נראה לומר שכוונת מהרח"ו כמו שפירש רש"י
 (שם) 'מְצֹאֲתֵי אוֹן לִי: אוֹן - כח, עכ"ל. כלומר,
 לאחר דתשש כחו של מהרח"ו מחמת אורך הגלות,
 נתן הוא דעתו לְחַקֵּר וְלְדַעַת מַה זֶה וְעַל מַה נְתַאָרְךָ
 קִצְנּוּ וְגָלוּתְנּוּ, ומדוע לא בָּא בְּךָ יְשִׁי? ואכן, מצא
 מהרח"ו אוֹן לו, רוצה לומר 'כח' ו-'ראיה' למה
 באמת נְתַאָרְךָ קִצְנּוּ וְגָלוּתְנּוּ, ומדוע לא בָּא בְּךָ יְשִׁי -
 כמו שיפרש בסמוך.

ג. מִמָּאֲמַר אֶחָד הוּבָא בְּסִפְרֵי הַתְּקוּנִים תִּיקוּן ל' וכו'.
 טרחנו להעתיק בביאורינו את כל דברי המאמר הנ"ל
 מתיקוני זוהר - תיקון ל', וגם במקום שלכאורה היה
 שייך לקצר לכתוב וכו'. בנוסף, טרחנו לפרש את כל
 דברי המאמר ולא הסתפקנו רק לתרגמו ללשון
 הקודש, כי ידענו בליבנו שלא יובן עומק כוונת
 מהרח"ו אלא אם כן נפתח ונערוך כשלחן מלא
 מעדנים את כל דברי התיקוני זוהר הנ"ל. ולצורך
 מלאכה זו נעזרנו בביאור הגר"א על התיקוני זוהר,
 בפירוש 'מתוק מדבש', וגם בפירוש 'באר לחי ראי'
 - והזכרנו כל אחד במקומו בציונים: 'הגר"א',
 'מ.מ.', 'ב.ל.ר.'. ומחמת אריכות המאמר ראינו לנכון
 לחלקו לענפים - וזה כדי לתת לקורא הנעים ריוח
 בין פרשה לפרשה להתבונן במה שלפניו.

עוד יש לומר שמהרח"ו כיוון למה שדרשו רבותינו
 ז"ל על פסוק זה, כמו שהביא רש"י בהמשך פירושו
 (שם) וז"ל: ומדרש אגדה היה דורש רבי שמעון זצ"ל
 - מצאתי 'אוֹן לִי' מצאתי לי 'שטר חוב'... 'אוֹן לִי' -
 דיני שטר, כמו 'כותבין עליו אונו' (בבא קמא דף פ:),
 עכ"ל. ובאמת, כמו שיבאר מהרח"ו עצמו בסמוך,
 שטר חוב גדול יש לו לקב"ה על כלל ישראל במה
 שהם מתרשלים בלימוד סודות התורה - דלדעתו זהו
 עיקר הטעם למה נְתַאָרְךָ קִצְנּוּ וְגָלוּתְנּוּ, ומדוע לא בָּא
 בְּךָ יְשִׁי!

ענף א: נְתִיב תְּנִינָא: 'וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי
 הַמַּיִם' וכו'. הַנְּתִיב הַשְּׁנִי - עֵינִן בְּפִרְדַס רִימוֹנִים
 לרמ"ק דהַנְּתִיב הַשְּׁנִי מ-ל"ב נתיבות חכמה נקרא
 'וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם' - משום שהרוח
 הזוה של אלהים השני (הכתוב בתורה) הוא המשפיע
 אל השכינה ומאיר אותה, וכביכול מלחלח אותה
 ממימי החסד, ועל ידי כך מושפעים בעלי התורה
 שהשכינה שרויה ביניהם (ב.ל.ר.).

הרי לנו שני פירושים ללשון מהרח"ו 'מְצֹאֲתֵי אוֹן לִי'.
 אחד: 'כח' ו-'ראיה'. והשני: לשון 'שטר' ו-'תביעה'.
 ב. וְאֵינִינָה בְּקִרְבִי, וְלִבִּי דְּוֵי וכו'. לכאורה כוונת מהרח"ו
 בהני מילי לומר שאע"פ שמצד אחד היה לו לשמוח
 במה שאמר מְצֹאֲתֵי אוֹן לִי - דהרי מציאת הסיבה
 לאורך הגלות הוא בדיוק מה שביקש כל-כך לדעת
 בפרק הקודם, והרי עכשיו מצא לו 'אוֹן' - דהיינו
 'ראיה' 'וכח' למה אכן נתארכה גלותינו המרה. אבל
 דא עקא! שדוקא היא הנותנת שבמקום שישמח
 במציאתו הגדולה אדרבא מצא מהרח"ו אֵינִינָה
 ושברון בקרבו - מלשון 'וְאֵינִינָה וְאֵבְלוּ' (ישעיה ג כו).

ושואל התיקוני זוהר: מַה זֶה 'וְרוּחַ' ר"ל - מה
 הכוונה לפי הסוד? ואמר: אֵלֶּא בְּוֹדַי בְּזִמְנָא
 שְׁהַשְּׁכִינָה יוֹרְדַת לְגָלוּת 'הַרוּחַ' הַזֶּה נוֹשְׁבַת עַל אוֹתָם
 שְׂמַתְעַסְקִים בְּתוֹרָה, והנשיבה היא משום שְׁהַשְּׁכִינָה
 נְמַצֵּאת בְּיַנְיָהֶם. ר"ל - שלומדי התורה בגלות
 מושפעים מזה הרוח על ידי השכינה השורה
 ביניהם. וְהַרוּחַ הַזֶּה נְעֻשֵׂית קוּל - כי 'רוח' היא
 בחינת 'זעיר אנפין' שמשם שורש הקול. וזה הקול
 יאמר כָּך: 'אוֹתָם יִשְׁנִים שְׁשִׁנָה בְּנַחֲרִיקָה' או אולי
 יש לפרש 'ששינה בנקבי עיניהם', סְתוּמֵי הַעֵינִים
 סְתוּמוֹת עֵינֵי שְׁכִינָה, וְאֵטוּמֵי הַלֵּב וגם אטומים
 לבם מלהתבונן!

לכן נאנח מהרח"ו והתבטא ש'אֵינִינָה בְּקִרְבִי וְלִבִּי
 דְּוֵי' - משום שעתה שהבין בדיוק מה הסיבה
 לאורך הגלות (דהיינו משום התרשלות לומדי התורה
 לעסוק בסתרי תורה - כמו שמפרש הוא עצמו בהקדמה זו)
 השיג מהרח"ו מיד עד כמה גדול הבילבוּל בקרב
 רוב לומדי התורה - ועד כמה קשה יהיה ליישם
 ולהפנים נחיצות לימוד הקבלה בקרבם! אבל ברוך

עתה מעורר אותם הקול ואומר: קוּמוּ וְהִתְעוֹרְרוּ אֵל
 הַשְּׁכִינָה - ר"ל לכבוד השכינה, שֵׁישׁ לְכֶם לֵב שְׁהִי
 לְכֶם לֵב שִׁמְכִין בְּתוֹרָה, אבל אתם פְּלִי הַשְּׁפֵל לְדַעַת



אותה - ולכן אתם כביכול ללא תבונה, דהיינו בלא התבוננות בסודות התורה, וגם איניכם מתבוננים לדעת בתיקון השכינה על ידי קיום המצוות. אבל עם כל זאת, הגם שאתם מתעלמים מן השכינה וצורך תיקונה - והיא ביניכם! (מ.מ)

ומוסיף 'באר לחי ראי' (לבעל דרכי תשובה' על יורה דעה) לבאר מה שאמר שיש לכם לב בלי השכל לדעת אותה - והיא ביניכם: דעיקר תיקון השכינה על ידי עסק התורה הוא בלימוד חכמת הקבלה, כמו שמופרש בתחילת הקדמת התיקוני זוהר (דף א ע"ב): אָבֵל עַל מְאִרֵי קִבְּלָה אֲתָמֵר: 'לא תקח האם על הבנים' - דלית סכלתנו לאשתמודע בשכינתא פאלין מארי קבלה. ואלין עבדין לה דירה ולקודשא בריך הוא, ופרחין עמה. בכל אתר דאיהי פרחת פלהו מנדדין עמה בשליחותא דילה. (פירושו: אָבֵל עַל בְּעָלֵי קִבְּלָה נֶאֱמַר: 'לא תקח האם על הבנים' - שאין שכל לדעת את השכינה פאותם בעלי קבלה. ואלו עושים לה דירה ולקדוש ברוך הוא, ופוחים עמה. בכל מקום שהיא פורחת, פלם נודדים עמה בשליחותה.) נמצא אם כן, שאלו שלומדים רק פשטי התורה נראה שאין רוצים לרחם על השכינה ולתקנה! עכ"ל.

הגר"א מבאר שעל כרחך מאמר זה מדבר על מצב השכינה בזמן הגלות. ו-רוח אלהים' הנזכר הוא התורה שהיא הסעד לשכינה בגלותה מבעלה 'זעיר אנפין'. ומה שהזכיר ענין השנה, כוונת המאמר כאן לרמוז שהשכינה כביכול 'ישנה' בתורה שבעל פה בלא רזין דאורייתא - בסוד 'אני ישנה' (שיר השירים ה ב), כמו שמפורש בתיקוני זוהר חדש (דף עג עמוד ד - בנדפס עם ביאור הגר"א).

וזה לשון התיקוני זוהר חדש שם: קום רעיא מהימנא לאתערך לההוא דאתמר ביה 'אני ישנה ולפי ער'. וכמה אנון דמיכין ושינתא בעיניהון - דלא פתחין לון לאתעסקא ברוזין דאורייתא! דכל רז 'אור' אתקרי, לאנהרא ביה לכת עינא ולא אתערך לה ביה לגבי בעלה. דאיהי דמיכא בגלותא בין אנון מארי תורה. דלית חד מניהו דיתער לה בפעלה דאיהו ר"ז - אור דנהיר בה בכת עינא, ד'רז' 'אור' איהו בחשבון. (פירושו: קום רועה הנאמן להתעורר לאותו שנאמר בו: 'אני ישנה ולפי ער'. וכמה הם ישנים וישנה בעיניהם - שלא פוחים אותם להתעסק בסודות של התורה! שכל רז נקרא 'אור', להאיר בו לכת העין ולעורר אותה בו אל פעלה. שהיא ישנה בגלות בין אותם בעלי תורה. שאין אחד מהם שיעורר אותה לבעלה שהוא ר"ז - האור שמאיר בה בכת העין. ש'רז' 'אור' הוא בחשבון [כלומר, בגימטריא]) - עד כן לשון התיקוני זוהר חדש שם.

ובביאור הגר"א (שם) פירש: קום רעיא מהימנא לאתערך לההוא ר"ל לכבוד השכינה דאתמר ביה: 'אני ישנה ולפי ער' - שהשכינה נקראת 'אני' - והיא ישנה בגלות כמו שממשיך המאמר לפרש. ומה שאמר 'ולפי ער', ביאר הגר"א שהוא רעיא מהימנא בעצמו (דהיינו נשמת משה רבינו שהוא הרועה הנאמן שבא לגלות סתרי תורה לעולם) שאינו ישן, ולכן אמר לו 'קום רעיא מהימנא לאתערך לההוא! ומה הטעם שהשכינה ישנה? דאיהי דמיכא בגלותא בין

אנון מארי תורה העוסקים בפשוטן של הלכות - ולא ברזי תורה, דלא פתחין לון לעיניהון לאתעסקא ברוזין דאורייתא. וזה דייקא מצבם של לומדי התורה שלא פותחין עיניהם ברזי תורה, ולכן אין להם מאור העיניים - ד'רז' 'אור' איהו בחשבון דהרי ד'רז' בגמטריא 'אור'!

עוד כתב בביאור הגר"א (על מאמר תיקון ל' שהעתיק כאן מהרח"ו) על מה שאמר פגון: 'קרא נא.. והיא אמרת: 'מה אקרא, כל הפשר חציר' - ר"ל דאין מי שיענה לה (לשכינה). וזה בעקבות משיחא שכתוב בו: 'ואביט ואין עזר ואשתומם ואין סומך' (ישעיה סג ה), וכמו שאמר רבותינו (בסוף מסכת סוטה) בעקבות משיחא חוצפא יסגא וכו'. - עכ"ל הגר"א.

מכל האמור בדברי התנאים שהם חכמי זוהר וכן מדברי רבינו הגר"א שביאר דעתם דעת זקנים, איך לא ניקח ללב ונשמור כחותם על ליבנו איך שחז"ל ראו בעין שכליהם וחזו ברוח קודשם ולכן הורו לנו בדבריהם 'דברי אש שלהבתי' שכאשר תלמידי חכמים אינם עוסקים בסודות התורה אלא רק בחלק הנגלה, דלצערם ולצער השכינה דומים הם לעיורים בבחינה מסוימת - או ליתר דיוק כלשון מאמר התיקונים (תיקון ל') שאנו עוסקים בו: כ'סתומי העינים' - כלומר, שסתומות עיני שכליהם מלהבין. וכן מצינו לשון דומה בדברי הגר"א זיע"א: מצבם של לומדי התורה שלא פותחין עיניהם ברזי תורה, ולכן אין להם מאור העיניים - ד'רז' 'אור' איהו בחשבון, דהרי ד'רז' בגמטריא 'אור'! עכ"ל.

ובאמת, דברי הגר"א הנ"ל על מאמר התיקונים שאנו עוסקים בו מבוארים היטב, היטב במה שכתב רמח"ל ב'מסילת ישרים' (בפרק יט). ואע"פ שרמח"ל לא יכל לפרש עומק כונתו בספרו 'מסילת ישרים' מפני החרם והרדיפה שהיה אז במדינות אירופה נגדו בנוגע ללימוד הקבלה (כידוע) ולכן רק רמז לדברים שרשב"י פירשם בתיקוני זוהר (שהביא מהרח"ו כאן) על דרך מוסר ועבודת השם בכללות, עם כל זאת כל מי מכיר אפילו קצת בשאר ספרי הרמח"ל יודע בבירור שכונתו ראשית לכל היתה בנוגע לצורך הגדול המוטל על כל חסיד לעשות חסד עם קונו ולייחדו עם השכינה הקדושה על ידי העסק בסודות התורה (כמובאר לאורך ולרוחב במאמר התיקונים הנ"ל).

וז"ל רמח"ל (בפרק יט): והנה החסיד הזה, מלבד העבודה שהוא עובד במעשה מצותיו על הכונה הזאת, הנה ודאי צריך שיעצער תמיד צער ממש על הגלות ועל החורבן, מצד מה שזה גורם מיעוט כביכול לכבודו יתברך, ויתאוה לגאולה - לפי שבה יהיה עילוי לכבוד השם יתברך... ועל העדר זה הדבר התרעם הנביא: (ישעיה נט, טז) 'ויקרא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע', ואמר: (שם סג, ה) 'ואביט ואין עזר ואשתומם ואין סומך', ואמר: (ירמיה ל, יז) 'ציון היא דרש אין לה', ופרשו זכרונם לברכה: (ראש השנה ל, א; סוכה מא, א) מכלל דבעיא דרישה... ואמר עוד הנביא: (ישעיה נא, יח) 'אין מנהל לה מפל בנים ילדה ואין מחזיק בידה מפל בנים גדלה', ואמר: (שם מ, ו) 'כל הפשר חציר וכל חסדו פציע השדה', ופרשו

ורוח? אלא, בודאי בזמנא דשכינתא נחתת בגלותא, האי רוח נשיב על אינון דמתעסקי באורייתא, בגין שכינתא דאשתפחת ביניהו. והאי רוח אתעביד קלא, ויימא הכי: 'אינון דמיכין דשינתא בחוריהון, סתימין עייניו אטימין דלפא. קומו ואתערו לגבי שכינתא! דאית לכון לפא בלא סבלתנו למנדע בה, ואיהי ביניכו!'

ורזא דמלה: 'קול אומר קרא' (ישעיה מו), בגון 'קרא נא, היש עונך? ואל מי מקדושים תפנה?' (איוב ח א). והיא אמרת: 'מה אקרא, כל הפשר חציר' - בלא אינון כבעיך דאכלין חציר!

'וכל חסדו כציץ השדה!' (שם) - כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין! ואפילו כל אינון דמשתדלין באורייתא, כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין!

אילנא דחיי

מוסיף ב.ל.ר. לבאר: דאם היה כונתם בעיקר לתיקון השכינה היה להם לעסוק ב'אור' התורה שהוא רזין דאורייתא ('אור' בגמטריא 'וד') - כי רק בזה יכולין להעלותה ולתקנה. וזה כמו דאמר ליה אליהו לרשב"י (ברע"פ נשא - דף קכו): דבהאי חבורא דילך דאיהו ספר ה'זהר' מן זוהרא דאימא עלאה תשובה, באלין לא צריך נסיון. ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי, ויתקיים בהון 'י בך ינחנו ואין עמו אל נכר' (דברים לב). (פירוש: בחבור זה שלך שהוא ספר ה'זהר' מזהר האם העליונה תשובה, באלה לא צריך נסיון (כלומר - חבלי משיח). ומשום שעתידין ישראל לטעם מעץ החיים שהוא ספר הזהר הנה יצאו בו מהגלות ברחמים (כלומר - ללא חבלי משיח), ויתקיים בהם: 'י בך ינחנו ואין עמו אל נכר').

בהמשך הקדמתו מאריך מהר"ו לפרט ולבאר במילים שלו מה שאמרו חז"ל כאן בתיקון ל' שפל אלו שמשתדלים בתורה (שעוסקים רק בפשטי התורה) כל חסד שעושים - לעצמם עושים. ז"ל לקמן: ובפרט בזמנא דה בעונותינו הרבים אשר התורה נעשית קרדם לתת בה אצל קצת בעלי תורה אשר עסקם בתורה על מנת לקבל פרס והספקות יתרות, וגם להיותם מכלל ראשי ישיבות, ודיני סנהדראות - להיות שם וריחם נודף בכל הארץ. ודומים במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבונים מגדל וראשו בשמים, ועקר סבת מעשיהם היא מה שכתב אחר כך הכתוב ונעשה לנו שם! עכ"ל.

וכמו שכבר הזכרנו לעיל, זה גופא מה שרמח"ל רמז עליו במסילת ישרים (פרק יט) באומרו שם: 'כל הפשר חציר וכל חסדו כציץ השדה' (ישעיה מו, ו), ופרשו זכרונם לברכה (עבודה זרה ב, ב - וכן במאמר התיקונים שלנו) שכל חסד שעושים לעצמם הם עושים לטובת נפשם ולהנאתם, ואינם מתכוונים לכוונה השלמה הזאת, ולא מבקשים על עילוי הכבוד וגאולתן של ישראל! עכ"ל רמח"ל. ומה שאמר 'עילוי הכבוד' - כונתו לתיקון השכינה הקדושה שנקראת 'כבוד'. ולקמן בהקדמתו (וכן בביאורינו שם) מבאר מהר"ו על פי דברי הזוהר הקדוש מה ראו כאן במאמר זה מתיקוני זוהר להשוות את אלו שלומדים רק פשטי התורה לבהמות, וכן מהיכתי תיתי להשוות את פשטי התורה לעשב בעלמא ורק את סודות התורה למאכל אדם!

זכרונם לברכה: (עבודה זרה ב, ב) שכל חסד שעושים לעצמם הם עושים לטובת נפשם ולהנאתם, ואינם מתכוונים לכוונה השלמה הזאת, ולא מבקשים על עילוי הכבוד וגאולתן של ישראל, שהרי אי אפשר לכבוד העליון להתרבות אלא בגאולתן של ישראל וברכוי כבודם שזה תלוי בזה באמת, עכ"ל רמח"ל. ודוק היטב במה שכתב רמח"ל 'שכל חסד שעושים לעצמם הם עושים לטובת נפשם ולהנאתם, ואינם מתכוונים לכוונה השלמה הזאת' - דבאמת בהני מילי ציטט את המשך המאמר שהעתיק מהר"ו מתיקון ל' - ראה לשונו המלא בענף הבא, וכן בביאורינו לקמן.

ענף ב: ורזא דמלה: 'קול אומר קרא' וכו' וסוד הדבר של התעוררות הקול הנזכר הוא מה שכתוב: 'קול אומר קרא' - זהו הקול של התפארת (דהיינו פרצוף זעיר אנפין שהוא 'בעלה' של ה'נוקבא' שהיא השכינה הקדושה) שאומר לשכינה בת ווגו: 'תקראי ותכריזי', כמו 'קרא נא' את הקריאה שאומר לך לקרוא ולהכריז. והוא שואל את השכינה: 'היש עונך?' ר"ל - האם יש מי שיענה ויקבל את הקריאה וההכרזה שלך? ואל מי מקדושים תפנה? כלומר, ואל מי מתלמידי החכמים שנקראים 'קדושים' תפני כדי שיתעוררו על ידי קריאתך והכרזתך? והיא אומרת בצער: 'מה אקרא! ר"ל השכינה צועקת ומבקשת מהתלמידי חכמים שירחמו עליה ללמוד חכמת הקבלה - ואין עונה לה! וזה בעקבות משיח דכתיב יאביט ואין עזר' (ישעיה סג, ה). [ב.ל.ר.]

ומבאר הטעם: משום ש-'כל הפשר חציר! ומפרש - פולם הם כבהמות שאוכלים עשב, ר"ל שלומדים מתנהגים כבהמות שאוכלים עשב, ר"ל שלומדים רק פשטי התורה (שנמשלו לעשב ולחבן) ולא סתרי תורה (שנמשלו למאכל אדם ביחס לפשטי התורה). ועוד כתוב: 'וכל חסדו כציץ השדה' - ומפרש: כל החסד שעושים עם הבריות עושים לעצמם על מנת לקבל פרס, ולכן זכות החסד שעושים יכול כציץ השדה (כעשב שמציץ מעל פני האדמה לשעה אחת בלבד ומהרה יבש ונכמס). ולא רק זאת אלא ואפילו כל אלו שמשתדלים בתורה ר"ל כל אלו שעוסקים רק בפשטי התורה, גם כן כל חסד שעושים - לעצמם עושים כל חסד שעושים על ידי עסק התורה שנקראת 'תורת חסד' - רק לתועלת עצמם עושים! ר"ל עבור שכר בעולם הזה ובעולם הבא - ואין כונתם עבור תיקון השכינה! (מ.מ.)





בַּהֲהוּא זְמַנָּא 'וַיִּזְכּוּר בִּי בְּשַׁר הַמָּה, רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב' (תהלים עח לט) לְעֵלְמָא! וְדָא אִיהוּ רוּחָא דְמִשְׁיחָא. וַי לֹון מָאן דְגַרְמִין דִּיזִיל לִיה מִן עֵלְמָא וְלֹא יתוּב לְעֵלְמָא! דְאֵלִין

אילנא דחיי

בה אלא פשטות התורה הנראית לעיניהם, ולא רוצים להשתדל בחכמת הקבלה - שלימוד זה מאיר את העינים להתבונן בנשמת ופנימיות התורה, וגורמים שמסתלק מעין החכמה שהיא י' ממנה - ר"ל שגורמים שיסתלק מן השכינה הארות מקור חכמה העליונה שהיא סוד י' דהוי"ה המאירה להשכינה דרך היסוד, ונשארת אות ב' יבשה - ר"ל אות ב' של ב'ראשית שהיא השכינה נשארת יבשה. אם כן, אוי להם שגורמים עניות וחרב ובזה והרג ואבדן בעולם על ידי שגורמים הסתלקות הארת החכמה מן השכינה!

גם לקמן בריש תיקון מג' חזר התיקוני זוהר ושנה על אזהרה חמורה זו בלשון הצורמת לאוזן השומע. ומשום דהתם מתבארים כמה פרטים נחוצים שיעזרו לנו להבין את דברי הגר"א אצלנו בביאורו לתיקון ל', ראינו לנכון להעתיק ולפרש לשון התיקוני זוהר לקמן.

זה לשון רשב"י בריש תיקון ל': 'בְּרֵאשִׁית' - תַּמָּן 'אַת"ר יב"ש'. וְדָא אִיהוּ 'וְנִהַר יַחֲרַב יִבְשׁ' (ישעיה יט ה). בַּהֲהוּא זְמַנָּא דְאִיהוּ יִבְשׁ וְאִיהִי יִבְשָׁה, צְוֹחִין בְּנִין לְתַתָּא בְּיַחְדָּא וְאִמְרִין 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל' - וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה' (מלכים א - יח כו)! הִדָּא הוּא דְכְּתִיב: 'אֲזַיְקֶרְאוּנִי וְלֹא אֶעֱנֶה' (משלי א כח)! וְהָכִי מָאן דְגָרִים דְאִסְתַּלַּק קַבְלָה וְחִכְמָתָא מְאֻרִייתָא דְבַעַל פֶּה וּמְאֻרִייתָא דְבַכְתָּב, וְגָרִים דְלֹא יִשְׁתַּדְלוּן בַּהוּן, וְאִמְרִין דְלֹא אֵית אֵלָא פֶּשֶׁט בְּאֻרִייתָא וּבְתַלְמוּדָא - בְּוִדָּא כְּאֵלוּ הוּא יִסְלַק נְבִיעוּ מֵהוּא נִהַר וּמֵהוּא גֵן. וְוִי לִיה! טַב לִיה דְלֹא אַתְבָּרִי בְעֵלְמָא וְלֹא יוֹלִיף לִיה אֻרִייתָא דְבַכְתָּב וְאֻרִייתָא דְבַעַל פֶּה, דְאִתְחַשֵּׁב לִיה כְּאֵלוּ אַתְוֹר עֵלְמָא לְתַתּוּ וְבַהוּ, וְגָרִים עֲנִייתָא בְעֵלְמָא וְאוֹרְךָ גְלוּתָא!

ובפירוש 'מתוק מדבש' שם ביאר: אמר רבי שמעון: במלת 'פְּרֵאשִׁית' - שֵׁם 'אַת"ר יב"ש', כלומר ישנם אותיות את"ר יב"ש. פירושו: היסוד הנקרא 'מקום' (אתר) הוא יבש. וממשיך לבאר דבריו וזוהו 'נִהַר יַחֲרַב וְיִבְשׁ' ר"ל היסוד שנקרא גם 'נהר', הוא יחרב ויבש בלי מימי השפע, ולכן אין לו מה להשפיע למלכות שהיא בת זוגו. כתוצאה מזה, בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁהוּא יִבְשׁ משום שאין לו מה לתת לה כנ"ל, אז גם היא יבשה - כי הרי לא קבלה שפע מהיסוד. לכן באותו זמן צווחים הבנים לְמַטָּה בְּיַחְדָּא וְאִמְרִים 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל' - ר"ל בני ישראל למטה צועקים באמירת היחוד של 'שמע ישראל' כדי שישמע ויבא 'זעיר אנפין' הנקרא 'ישראל' להתייחד עם המלכות שהיא נוקביה בשעת תפילת העמידה, אבל וְאִין קוֹל' - ר"ל אין 'קול' של קריאת שמע שלהם נשמע לפני העמידה כדי שיתייחדו 'זעיר אנפין' ונוקביה בתפילה, ולכן וְאִין עוֹנָה' - אין מי שיענה וימלא את בקשת בני ישראל בתפילתם. זְהוּ שְׁפָתוֹב: 'אֲזַיְקֶרְאוּנִי' כשישראל הם בצרה וצועקים וקוראים להקב"ה בקריאת שמע,

ענף ג: בַּהֲהוּא זְמַנָּא 'וַיִּזְכּוּר בִּי בְּשַׁר הַמָּה, רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב' וכו'. בְּאוֹתוֹ זְמַן שִׁלְפְנֵי בֵיאת הַמְּשִׁיחַ נֹאמַר: 'וַיִּזְכּוּר' הַקב"ה 'כִּי בְּשַׁר הַמָּה' שְׁבִנִי הָאָדָם עוֹסְקִים רַק בְּחִיצוֹנִיּוֹת וּפְשֻׁטוֹת הַתּוֹרָה הַנְּרֹאָה לְעֵינֵיהֶם - כְּמוֹ בְּשַׁר הָאָדָם שֶׁנֹּרְאָה לָהֶם מִבְּחוּץ, לְכֵן 'רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב' לְעוֹלָם. וּמִפְרָשׁ: זְוֹהֵי רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שֶׁמֵּתְאָחַר לְבֹא כָל אֹרֶךְ זְמַן הַגְּלוּת. כִּי רוּחוֹ הוּא 'רוּחַ חֲכָמָה' - וְכִשְׁאִין לִוְמָדִים חֲכָמַת הַקַּבְלָה מֵתְאָחַר מְשִׁיחַ לְבֹא. אִם כֵּן, אוֹי לָהֶם לְמִי שְׁגוֹרְמִים שִׁיִּלַּף לוֹ מִן הָעוֹלָם - ר"ל: אוֹי לְמִי שְׁגוֹרֵם שֶׁהַתְּעוֹרְרוֹת הַגְּאוּלָּה תֵּלַךְ וְתִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם וְלֹא יָשׁוּב מְשִׁיחַ לְעוֹלָם עַד שִׁתְּעַסְקוּ בְּסִתְרֵי תּוֹרָה! (מ.מ.) בְּבִיאוֹר הַגְּר"א כִּאֵן צִיִּין שְׁמָה שֶׁאִמְרוּ שְׁרוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ הוּא רוּחַ חֲכָמָה מְבֹאֵר הַיֵּטֵב בְּמָקוֹם אַחֵר בְּזוּהַר (בְּאֹדְרָא רַבָּא - פ. נִשְׂא דָף קל ע"ב): וְחֵד רוּחָא דְחַיִּי דְבִיָּה זְמִין לְזַמְנָא לְבְרִיָּה דְדוֹד לְמַנְדַּע חֲכָמָתָא! וּמֵהוּא נִקְבָּא, אַתְעַר וְנִפְיֵק רוּחָא מְמוּחָא סְתִימָאָה, וְזַמִּין לְאַשְׁרָאָה עַל מְלַכָּא מְשִׁיחָא, דְכְּתִיב: 'וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה, רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה, רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה' (ישעיה יא ב).

עוד ביאר הגר"א כאן שמה שפשוט אצלנו בתיקוני זוהר שכשאין לומדים בחכמת הקבלה משיח מתאחר גם כן מבוואר היטב במקום אחר בזוהר (ברעיא מהימנא - פ. נשא - דף קכד ע"ב): בְּהַאי חֲבֻרָא דִּילָךְ דְאִיהוּ סִפְר הַזְּהַר... וּבְגִין דְעֵתִידִין יִשְׂרָאֵל לְמַטְעַם מְאִילְנָא דְחַיִּי דְאִיהוּ הַאי סִפְר הַזְּהַר - יִפְקוּן בֵּיה מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי! (בְּחֻבּוֹר זֶה שֶׁלֶף שְׁהוּא סִפְר הַזְּהַר... שְׁעֵתִידִים יִשְׂרָאֵל לְטַעַם מַעַץ הַחַיִּים שְׁהוּא סִפְר הַזְּהַר הַזֶּה - יִצְאוּ בּוֹ מֵהַגְּלוּתוֹ!). אֵלְמָא, מְדַבְרֵי חֲזו"ל שֶׁם מְשַׁמַּע שְׁזוֹ וְלֹא אַחֲרַת תְּהִיָּה הַסִּיבָה שֶׁבַעֲבוּרָה נִצָּא מִן הַגְּלוּת בְּרַחֲמִים - וְאִם לֹא, אִזִּי יִהְיֶה זֶה בְּדֹרֶךְ שֶׁל יִסּוּרִים וְנִסְיוֹנוֹת ר"ל!

באופן אחר לגמרי ביאר 'באר לחי ראי' מה שאמרו כאן בתיקונים: בְּאוֹתוֹ זְמַן, 'וַיִּזְכּוּר בִּי בְּשַׁר הַמָּה' - דְּרוּצָה לֹוֹמַר שֶׁהַקב"ה מְלַמֵּד זְכוֹת עֲלֵיהֶם בְּסוּד 'אֲשֶׁר הִרְעוּתִי' כְּבִיכּוֹל. כִּי הַתְּרַשְׁלוּתָם בְּלִימוּד חֲכָמַת הַקַּבְלָה הוּא מַחֲמַת מִיעוּט הַבְּנָתָם מִצַּד חוֹמֵר הַעֲכוּר כִּי הֵם בְּשַׁר וְדָם וְקֶרֶן מְחוּמָר, עַכ"ל.

עם כל זאת, הגם שמצינו בדבריו לימוד זכות במה דמשווה אותם כשווגגים ולא כמזידיים - סוף סוף הנזק נעשה בהתרשלותם הגם שהוא רק בגרמא או בשוגג. דהרי זהו גופא מטרת מאמר התיקונים שלנו שבא כאן לעורר עליו - דעל ידי התרשלותם הם מסלקים רוחו של משיח מן העולם. והגם שהם רק גרמא בנזיקין (כמו שכתב רמח"ל ב'דרוך עץ חיים'), מכל מקום מאמר התיקונים פה מזהיר שסוף סוף - אוי לָהֶם שְׁגוֹרְמִים עֲנִיּוֹת וְחָרַב וּבִזָּה וְהָרַג וְאַבְדָּן בְּעוֹלָם! גוֹרְמִים דִּיקָא.

ענף ד: דְאֵלִין אֵינּוּן דְעֵבְדִין לְאֻרִייתָא יִבְשָׁה וכו' השתא מבאר: שְׁאֵלוּ שְׁאִינָם עוֹסְקִים בְּסִתְרֵי תּוֹרָה הֵם שְׁעוֹשִׂים אֶת הַתּוֹרָה 'יִבְשָׁה' - ר"ל כְּאִילוּ לֹא הִיָּה



אבל 'ולא אַענֶה' כי אומר הקב"ה: 'אני לא אענה אותם בתפילתם!'

וְכַךְ מִי שְׁגוּרִים שֶׁתִּסְתַּלַּק קִבְלָה וְחִכְמָה מִתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה וּמִתּוֹרָה שֶׁבְּכֶתֶב דֵּהֵינּוּ מִי שְׁאוּמֵר שְׁאֵין צָרִיךְ לַלְמוּד אֵלּא פֶּשֶׁט וְגוֹרֵם שְׁלֵא יִשְׁתַּדְּלוּ בָהֶן - כְּלוּמֵר שֶׁעַל יְדֵי זֶה הוּא גוֹרֵם גַּם לְאַחֵרִים שְׁלֵא יִתְעַסְקוּ בַּחֲכָמַת הַקְּבֵלָה, וְלִכֵּן הֵם אוֹמְרִים שְׁאֵין אֱלָא פֶּשֶׁט בְּתוֹרָה וּבִתְלִמוּד - ר"ל שֶׁמִּכְחָשִׁים שִׁישׁ פְּנִימִיּוֹת וְסִתְרֵי תוֹרָה, בְּרָדְאֵי כְּאֵלוֹ הוּא יִסְלַק אֶת הַמַּעֲיָן מֵאוֹתוֹ נֶהָר - נִחְשָׁב לוֹ כְּאֵילוֹ הוּא מְסַלֵּק אֶת נְבִיעֵת שִׁפְעַת הַחֲכָמָה וְהַבִּינָה מִן הַיְסוּד הַנִּקְרָא 'נֶהָר', וְעַל יְדֵי זֶה גוֹרֵם שֶׁנִּמְנַע הַשִּׁפְעַת גַּם מֵאוֹתוֹ גַּן - מִן הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאת 'גֵּן'. זֶה כְּמוֹ שְׂרָמוּז בַּפְּסוּק 'אוֹר זָרַע לְצַדִּיק' (תְּהִלִּים צו יא) - וְהָרִי 'אוֹר' בַּגְּמַטְרִיא 'רֹד' (סוּד). ר"ל שֶׁעַל יְדֵי רֹזֵי הַתּוֹרָה הַיְסוּד הַנִּקְרָא 'צַדִּיק' מִתְמַלֵּא אוֹר מִן הַמוֹחִין שֶׁהֵם 'זָרַע קוֹדֶשׁ', וְאִזּוֹ הוּא נוֹתֵנָם לַמַּלְכוּת בַּסּוּד זְרִיעַת הַיְחוּד.

לכֵּן, אִם ח"ו גוֹרְמִים לְסַלֵּק מִן הַיְסוּד אֶת טִיפַת הַיְחוּד אִזּוֹ אֵין אִפְשָׁרוֹת שִׁתִּיחַדוּ 'זַעִיר אַנְפִּין' וְנוֹקְבִיָּה. לִכֵּן - אוֹי לוֹ לִזֶּה הָאָדָם! טוֹב שְׁלֵא נִבְרָא בְּעוֹלָם וְלֹא יִלְמַד אוֹתָהּ תּוֹרָה שֶׁבְּכֶתֶב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה - בּוֹדְאֵי הִיָּה עֵדִיף לוֹ שְׁלֵא בֵּא לְעוֹלָם בְּכָלל וְלֹא הִיָּה לוֹמֵד לֹא תּוֹרָה שֶׁבְּכֶתֶב וְלֹא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה! וּמִבְּאֵר הַטַּעַם - כִּי אִם הִיָּה עִם הָאָרֶץ שְׁאֵין רְאוּי לַלְמוּד קְבֵלָה לֹא הִיָּה פּוֹגֵם כָּל כַּךְ. אֲבָל מִי שֶׁלְמַד נִגְלוֹת הַתּוֹרָה וּמִכְחָשִׁים שִׁישׁ בַּה פְּנִימִיּוֹת וְנִסְתָּרוֹת הִרִי הוּא מְסַלֵּק הַשִּׁפְעַת שֶׁל הַיְסוּד. וְלֹא רַק זֹאת, אֲלֵא שֶׁנִּחְשָׁב לוֹ כְּאֵלוֹ הַחֲזִיר הַעוֹלָם לְתַהוֹ וְנַהוֹ לְפִי שֶׁמִּגְבִּיר אֶת הַקְּלִיפּוֹת (הַרְמוּזִים בַּפְּסוּק 'וְהָאָרֶץ הִתְהַתְּ תַהוֹ וְנַהוֹ וְחִשָּׁף עַל פְּנֵי תְהוֹם') בַּעַת שֶׁהַנֶּהָר' וְהַגֵּן' הֵם יִכְשִׁים בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ! וְלֹא רַק זֹאת, אֲלֵא וְגוֹרֵם עֲנֵי בְּעוֹלָם וְאָרֶץ הַגְּלוּת - כִּי אִם אֵין שִׁפְעַת בִּיטוּל וּבְמַלְכוּת, אִזּוֹ מֵאֵין הִיָּה שִׁפְעַת לְמַטָּה לְתַחֲתוֹנִים? וְלַעֲוֹמֵת זֹאת, מִי שְׁלוּמֵד סִתְרֵי תוֹרָה מְקִיִּים אֶת הַעוֹלָם! ע"כ מִבִּיאֹר 'מִתּוֹק מִדְּבַשׁ' בְּתִיקוֹן מַג'.

ועתה נחזור לתיקון ל' שמהרח"ו בהקדמתו ואנו בביאורינו עוסקים בו כעת. בביאור הגר"א (כאן על תיקון ל') ביאר בזה הלשון: 'שאלו הם שעושים את התורה יבשה', דרצונו לומר 'יבשה' - כמו שנאמר: 'ועתה נפשנו יבשה' (במדבר יא ו). ועל ידי זה ראינו את הארץ והנה תהו ונחשו וכו' (ירמיה ד כג) - דהיינו שבהתרשלותם מלעסוק בחכמת הקבלה הם פוגמים בכבוד התורה, ולכן מעלה הקב"ה עליהם בחינה של ביטול תורה דבגיניה כל הצרות הללו באים - כמו שאמרו בגמרא (בשבת לג.): 'בעון ביטול תורה חרב וביזה רבה, ודבר ובצורת בא, וכני אדם אוכלין ואינן שבעין...דכתיב: 'והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית' (ויקרא כו כה) - ואין ברית אלא תורה שנאמר: 'אם לא בריתי יומם ולילה' (ירמיה לג כה), עכ"ל הגר"א כאן על תיקון ל'.

ולקמן בביאורו לתיקון מג' פירש הגר"א מה שאמרו בתיקון ל' אצלנו: 'וגורמים שמסתלק מעין החכמה שהיא י' ממנה ונשארת ב' יבשה' - הענין, שקבלה הוא מעין החכמה שהיא י' שממנו יוצא

ה'נהר' (דהיינו יסוד של 'זעיר אנפין' הנקרא 'תורה שבכתב') וגם ה'גן' (דהיינו המלכות הנקראת 'תורה שבעל פה'). ומה שאמרו בתיקונים 'ונשארת ב' יבשה' ביאר הגר"א (שם): כאילו מחזיר את העולם לתהו ובהו - ר"ל לזמן שהעולם הוא בלא תורה ובלא משיח, דאינון גרמין דיזייל משיח! עכ"ל הגר"א. לכאורה יש להביא סמך למה שביאר הגר"א שאלו הם שעושים את התורה 'יבשה' על ידי התרשלותם מלעסוק בחכמת האמת (וכן קצת רמז למה שהשווה זה לבחינת ביטול-תורה) ממאמר חז"ל אחד הידוע לכל. בגמרא (בחיגה יב: ו- עבודה זרה ג:) אמר רבי לוי: כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין לו גחלי רתמים, שנאמר: 'הקטפים מלוח עלי שיח ושרש רתמים לחמם' (איוב ל ד)! ופירש רש"י (במסכת ע"ז): הפוסק מדברי תורה - מי שעוסק בתורה ופוסק על דברי שיחה בטלה. מלוח - דברים לחלוחים! עכ"ל רש"י.

אלמא רש"י הבין שבמהותם דברי תורה הם דברים לחלוחים - ר"ל מלאים חיות ואינם כשאר דברי העולם הזה היבשים ביחס לדברי תורה. אם כן, פשיטא שמי שמוציא מדברי תורה את לחלוחיתם מראה בזה שהתורה חשובה בעיניו רק כשאר דברי עולם הזה - רחמנא ליצלן. ואכן, ממאמר זה מהתיקוני זוהר מוכח בהדיא שעל ידי התרשלותם מלעסוק בחכמת האמת הם עושים את התורה 'יבשה'!

גם בהמשך הקדמתו האריך מהרח"ו במילים אחרות בנידון זה של 'עושים את התורה יבשה' במה שכתב: 'זה אצלי פירוש המשנה (אבות ו ב) - 'אמר רבי יהושע בן לוי בכל יום ויום פת קול יוצאת מהר חורב ומכרות ואומרת: אוי להם לפריות מעלבונה של תורה!' - כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשיטה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמוניתה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד"? מה תורתכם מתורתנו? הלא גם תורתכם ספורים בהבלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה! ולכן אוי להם לפריות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה - כי הם מאריכים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, פננפר לעיל במאמר שהתחלנו בהקדמתנו זאת, עכ"ל מהרח"ו. וכמובן, כונתו למאמר התיקונים (תיקון ל') שאנו כעת עוסקים בו.

ובעזרת השם, אנו בביאורינו עוד עתידים לבאר נושא נרחב זה שנגע בו בביאור הגר"א במה שיסד שמניעת לומדי התורה מלעסוק בחכמת הקבלה נחשב לביטול-תורה ביאור נרחב בפני עצמו לקמן, דהרי גם רבינו מהרח"ו דן בפסוקים אלו שהזכיר כאן הגר"א. ובאמת, כבר התחלנו לעשות זאת לעיל במה שדנו לאורך ולרוחב על סיבת חורבן בית שני על פי חכמי הזוהר לאור מה שנתבאר בבבלי וירושלמי על פסוק 'על מה אבדה הארץ' - עיין שם. לעת עתה, כדי להשוות דעת מהרח"ו עם דברי הגר"א כאן במה שקישר בין ביטולה של לימוד תורת הקבלה עם חורבן הארץ והחזרתה לתהו ובהו



אינו דעבדו לאורייתא יבשה, ולא בעאן לאשתדלא בחכמה דקבלה, דגרמין דאסתלק נביעו דחכמה דאיהי י' מינה - ואשתארת ב' יבישה. וי לון דגרמין עניותא וחרבא וביזה והרג ואבדן בעלמא!

והאי רוח דאסתלק איהו רוח דמשיח פמה דאתמר. ואיהו רוח הקדש, ואיהו רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יהו"ה (ישעיה יא ב).

פקודא תננינא: ויאמר אלהים יהי אור, ויהי אור' (בראשית א ג). ודא אהבה דאיהו אהבת חסד. הדא הוא דכתיב: 'ואהבת עולם אהבתך על פן משחתך חסד' (ירמיה לא ב). ועלה אתמר: 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ' (שיר השירים ב ז). 'ראה אתקריאת מסטרא דשמאלא, ואהבה אתקריאת מסטרא דימינא.

אית יראה ואית יראה. אית אהבה ואית אהבה. יראה דדחיל בר נש לקודשא בריך הוא בגין דלא נחית מנכסוי, או בגין דלא ימותון בנוי בחיייו - אשתבח דאם הוה נחית מנכסוי

אילנא דחיי

נסתפק בהעתקת תמצית לשון מהרח"ו לקמן: וכאשר נשוב בתשובה לעסק מאהבה בחכמה הזאת יגאלו ישראל במהרה בימינו, אמן. שמוע שמעתי נאקת ירמיהו הנביא מתנודד ומתמרמר במר נפשו באמרו: "עד מתי אראה נס אשמעה קול שופר כי אויל עמי, אותי לא ידעו וגו' ראיתי את הארץ והנה תהו ובהו וגו' ראיתי והנה הפרמל וגו' כי כה אמר השם שממה תהיה פל הארץ וכלה לא אעשה וגו' הציקתני רוח בטני" (ירמיה ד כא-כו)

לכאר פסוקים האלו הנאמרים באמת על ידי ירמיהו הנביא עליו השלום בדרך נבואה על הדור האחרון הזה בהיותו מתמרר על ארך גלותנו יותר משעורו. וזהו מה שכתוב "עד מתי אראה נס", הוא הנס והדגל של המשיח כנזכר בפרשת משפטים (דף קב), וזה לשונו: 'וייתון, נס דמשיח בן דוד!... וכנגד פת חכמי הפשט, אותם אשר הם מואסים לעסק בחכמת האמת הנקרא עץ החיים וחי עולם ועוסקים בספורים הפשטים בפשוטן בלבד, ואומרים שאין בתורה אלא הפשט בלבד - חס ושלום - אשר הוא נקרא עץ הדעת טוב ורע כנזכר לעיל, עליהם אמרו: "חכמים המה להרע ולהיטיב לא ידעו" (ירמיה שם כב)... וכנגד הפת הראשונה אמר "ראיתי את הארץ והנה תהו ובהו" - הם עמי הארץ... ומניחים חיי עולם היא התורה, כמו שאמר הכתוב: "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי" (ירמיה לג כה), ומחזירים העולם לתהו ובהו... וכל זה גרם להם "פי אותי לא ידעו" ולא נתעסקו בתורה! עכ"ל מהרח"ו לקמן.

ענף ו: פקודא תננינא: ויאמר אלהים יהי אור, ויהי אור' וכו'. מצוה שניה היא מצות אהבה (דבריש תיקון זה התחיל כבר לכאר מצות יראה ועתה ממשיך עם ביאור מצות אהבה), וזה מרומז במה שכתוב: 'ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור'. ומפרש כי 'אור' זו אהבה שהיא אהבת חסד. ר"ל כי יום הראשון הוא כנגד ספירת החסד הנקרא 'אור' והיינו מידת האהבה. זהו שכתוב: 'ואהבת עולם אהבתך על פן משחתך חסד' - הרי שאהבה וחסד הם ענין אחד, כי למי שלבו אוהבו עושה לו חסד. ועליה נאמר: 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה' שהיא סוד השכינה הנקראת 'אהבה', ור"ל: אם תרצו להעלותה מן הגלות ולקשרה בחסד דבעלה 'זעיר אנפין' - שאז היא נקראת 'אהבה', אז תדעו לכם שדבר זה תלוי ב: 'עד שתחפץ' - דהיינו עד שיקיימו ישראל את המצוות מאהבה, ולא על מנת לקבל פרס אלא בחפץ וברצון. וביאר כי 'יראה' נקראת מצד השמאל - השכינה נקראת 'יראה' כשמקבלת את הגבורות מצד השמאל. ו'אהבה' נקראת מצד הימין - והשכינה נקראת 'אהבה' כשמקבלת את החסדים מצד ימין. (מ.מ)

ענף ה: והאי רוח דאסתלק איהו רוח דמשיח וכו'. והרוח הזו שמסתלקת - כמו שכתוב: 'רוח הולך ולא ישוב' (תהלים עח ט) היא רוח המשיח כמו שלמדנו (בווהר פ. נשא - דף קל ע"ב) שמשיח יזכה להארת רוח מחוטמא דעתיקא קדישא' - שהוא למעלה מכל הרוחות כמו שנתבאר. והיא רוח הקדש - ר"ל דזה הרוח ישרה על משיח על ידי המלכות הנקראת 'רוח הקודש', והיא רוח חכמה ובינה כמשמעו שמקור הרוח מתחיל מספירות חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה שמשם נמשך הרוח דרך ספירות חסד (דהיינו

ענף ז: אית יראה ואית יראה וכו'. עתה מפרש שני אופני אהבה ויראה. יש יראה ויש יראה - יש אהבה ויש אהבה. ומפרש: יראה שירא אדם מהקדוש ברוך הוא כדי שלא ירד מנכסיו דהיינו מפחד שאם יחטא או יורידנו הקב"ה מנכסיו ומעשרו, או כדי שלא ימותו בניו בחייו ר"ל - שירא לחטוא מחמת אהבת בניו. נמצא שאם היה יורד מנכסיו או אם ימותו בניו בחייו - שאם ח"ו יבא לו הדבר שהיה מפחד שלא יבואהו, אז הוא לא היה ירא ממנו עוד, משום שבטל הטעם ליראה. וכן, אם ומשום זה היה אוהב אותו - ר"ל שבשביל שהקב"ה הטיב עמו בבנים ונכסים היה אוהב את הקב"ה, ואם ח"ו היה יורד מנכסיו

או אם ימותון בניו בחיייו דלא הוה דחיל ליה, ובגין דא הוה רחים ליה. האי יראה ואהבה לא שוי ליראת יהוה ולא אהבה דיליה לעקרא. אבל רחימו ודחילו עיקרא דיליה בין טוב ובין פיש. ובגין דא אתקריאת האי יראה ואהבה על מנת לקבל פרס.

ובגין דא אמר קודשא בריך הוא (שם): 'השבועתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או באילות השדה, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ' - דאיהו רחימו בלאו פרס,

אילנא דחיי

והוא המלאך מט"ט מקבל ומעלה את קיום המצוות של בני ישראל שהם עושים מאהבה על מנת לקבל פרס. וכן השכינה מצטערת ורוגזת תחת ו'שפחה פי תירש גבירתה' - כאשר השפחה שהיא בת זוגו של מט"ט מקבלת ומעלה את קיום המצוות שבני ישראל עושים מיראה על מנת לקבל פרס. במילים אחרות - השכינה מצטערת על שהמליכו את מלאך מט"ט במקום בעלה 'זעיר אנפין', ואת בת זוגו של מט"ט במקומה! (מ.מ.)



וכיון דאתינן להכא, נימא מילתא במהות השבועה הנ"ל שהזכירו בתיקוני זוהר אצלינו (בתיקון ל'), שנאמר: 'השבועתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או באילות השדה, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה'. הרי לעיל פירשנו על פי ה'מתוק מדבש' דברי התיקוני זוהר הנ"ל באופן שאמר השם יתברך: השבעתי אתכם שתעוררו את השכינה הנקראת 'אהבה' להעלותה מהגלות ולקשרה בחד של בעלה 'זעיר אנפין'. ויש לשאול: איפה הושבענו בשבועה זו לתקן השכינה ולהעלותה מן הגלות - ובפרט לפי מה שידוע שכונת התיקוני זוהר בשורות אלו לעורר על החיסרון בלימוד הקבלה!?

אכן, סוד זה נתבאר במקום אחר בדברי הזוהר הקדוש בפרשת תרומה (דף קסא ע"ב). לכך הבאנו לשון הזוהר שם עם פירוש (בעיקר על פי 'מתוק מדבש'): בשעתא דסליק ברעותא דקודשא בריך הוא למברי אדם, קאים קמיה בדיוקניה וקיומיה, כמה דאיהו בהאי עלמא. ואפילו כל אינון בני עלמא, עד לא ייתון בהאי עלמא בלהו קיימין בקיימיהו ובתקונייהו כגוונא דקיימין בהאי עלמא, בחד אוצר דתמן כל נשמתין דעלמא מתלבשין בדיוקניהו.

פירוש: בשעה שפעלה ברצונו של הקדוש ברוך הוא לברא את האדם, עמד אדם הראשון לפניו בדמותו וקיומו - דהיינו בצלמו, שהוא לבוש הנשמה בעולם הזה (רידוע שנשמת האדם גבוהה מדי להתישב בגוף הגשמי העכור, ולכן חייבת להתלבש קודם לכן בלבוש רוחני אמצעי הנקרא 'צלם'). וכאן מבואר שגם בגן עדן מלוכשת הנשמה בצלם ההוא כמו שהוא בעולם הזה - כי הצלם נותן צורה לגוף בעולם הזה. עכשיו מבאר הזוהר שכמו שהיה כן אז בזמן בריאת אדם הראשון, אפילו כל אותם בני העולם שהם נשמות ישראל עוד טרם בואם לעולם הזה כלם עומדים בתקונם וקיומם - כלומר בצלם של נשמתם כמו שעומדים בעולם הזה. ומקום מציאות הנשמות הוא באוצר אחד ששם כל נשמות העולם מתלבשות בדמיותיהן שיהיה להם בעולם הזה. ועל 'אוצר' זה רמזו רבותינו במסכת

ומתו בניו אז היתה נפסקת אהבתו להקב"ה - דבטל הטעם לאהבה.

השתא מבאר: היראה והאהבה הללו - מי שיש לו כלפי הקב"ה רק יראה ואהבה כאלו לא שם את יראת יהוה ואת האהבה שלו לעיקר. אלא, העיקר אצלו וכל כונתו היא על מנת לקבל פרס. אבל אהבה ויראה העיקר שלו - ר"ל העיקר באהבת ויראת השם הוא בין טוב ובין רע, דהיינו - בין כאשר טוב לו בעולם הזה ובין כאשר רע לו ח"ו. כי רק אז מראה שאינו עובד את השם בשביל תועלת עצמו אלא בשביל השכינה, ומשום זה נקראות המדרגות הקודמות שהזכרנו מקודם יראה ואהבה על מנת לקבל פרס - כמו שהסברנו, שאינו עושה אלא לתועלת עצמו ולא לתיקון השכינה. (מ.מ.)

ענף ח: ובגין דא אמר קודשא בריך הוא וכו'. ומשום זה - משום אהבת השם האמיתית אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: 'השבועתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או באילות השדה, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה' - אמר השם: השבעתי אתכם אם תעוררו (ר"ל שתעוררו) את השכינה הנקראת 'אהבה' להעלותה מהגלות ולקשרה בחד של בעלה 'זעיר אנפין' עד שתחפץ - ר"ל עד שיקיימו ישראל את המצוות מאהבה בחפץ ורצון טוב, שהיא אהבה בלי פרס - כלומר, שלא על מנת לקבל פרס. שאם יעוררו את השכינה להעלותה מן הגלות בלא אהבה אמיתית להשם, אז ח"ו יתקיים מה שכתוב: 'ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה' (ירמיה ג יד) - ולא גאולה שלמה. אבל, אם יתקנו את השכינה הקדושה בלימוד בספר הזוהר אז יבא משיח ועמו תבא גאולה שלמה, וברחמים - כמו דאמר ליה אליהו לרשב"י (ברעיא מהימנא פרשת נשא - דף קכו): ובגין דעתידין ישראל לטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי! (פירוש: ומשום שעתידים ישראל לטעם מעץ החיים שהוא ספר הזהר הזה יצאו בו מהגלות ברחמים).

בדרך אחרת יש לפרש מה שכתוב 'עד שתחפץ' - דהיינו: עד שהוא יחפץ - כלומר עד שיחפץ הקב"ה ביראה ואהבה של בני ישראל. ומתי יהיה זה? כאשר הם עושים ולא על מנת לקבל פרס! ומבאר שזה משום שיראה ואהבה על מנת לקבל פרס היא של שפחה ועבד - יראה ואהבה כאלו מתקבלות ועולות על ידי העבד שהוא המלאך מט"ט ועל ידי השפחה שהיא בת זוגו - ולא על ידי הקב"ה והשכינה. ועל זה נאמר: 'ותחת שלוש רגזה ארץ וגו'. ר"ל 'ארץ' הוא כנוי להשכינה, ואומר הפסוק שהשכינה מצטערת ורוגזת 'תחת עבד פי ימלוך' כאשר העבד



וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס. דִּירָאָה וְאַהֲבָה עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס - אֵיחֵי שֶׁל שְׂפָחָה! 'וְתַחַת שְׂלֵשׁ רַגְזָה אֶרֶץ... תַּחַת עֶבֶד בִּי יִמְלֹךְ... וְשִׂפְחָה בִּי תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ!' (משלי ל כא-כג).

אילנא דחיי

מתיחד עם המלכות ומשפיע על ידי זה למטה עד סוף כל העולמות. כלומר, בידעו סודות התורה ידע איך לייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה.

ממשיך הזוהר - הָדָא הוּא דְכִתְיִב: 'אִתָּה הָרְאָתָ לְדַעְתָּ' (דברים ד לה) - אֲתַחְזִיאַת עַל יָדָא דְהָהוּא מְמַנָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. לְדַעַת, לְמַנְדַּע, וְלֹאֲסַתְפְּלָא בְּהַאי עֲלָמָא בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא, בְּרִזָּא דְאוּרִייתָא. וְכֹל מֵאֵן דְּהוּהָ בְּהַאי עֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא לְמַנְדַּע לֵיהּ, טַב לֵיהּ דְּלֹא אֲתַבְרִי, דְּהָא בְּגִין דָּא אֵייתִי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא.

פירוש - זהו שְׂפָחָה: 'אִתָּה הָרְאָתָ לְדַעְתָּ'. רוצה לומר: אתה בהיותך נשמה כבר הִרְאִיתָ עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַמְּמַנָּה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפָנֵי יִרְדַּתְךָ לְעוֹלָם. 'לְדַעְתָּ' - והטעם שְׁהִרְאִיתָ הוּא כְּדֵי לְדַעַת וְלַהֲסַתְפְּלָא בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּסוּד הָאֵמוּנָה עַל יְדֵי הַלִּימוּד בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה וְאוֹפְנֵי תִיקוּן הַשְּׂכִינָה וִיחּוּדָה עִם בַּעֲלָהּ. מְסִיִּים הַזֶּה: וְכֹל מִי שֶׁהִיָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא הִשְׁתַּדַּל בְּתוֹרָה לְהַפְּיֹרוֹ יִתְבַּרַךְ וְאֵת יַחּוּדוֹ בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת - טוֹב לוֹ שְׂלֹא נִבְרָא מִתְחִילָה וְלֹא נוֹלַד בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׁהָרִי בְּשִׁבְלֵי זֶה הִבְיֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָאָדָם לְעוֹלָם הַזֶּה! עַכ"ל הַזוּהַר וּפִירוּשׁוֹ.

הרי לנו איך שכל אחד ואחד מאיתנו מושבע ועומד עוד לפני בואו לעולם הזה להשתדל (לפי יכולתו) לדעת בסודות התורה. דעל ידי ידיעה זו יגרום ליחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה והעלתה מאשפות הגלות. ואולי גם על סוד זה רמזו רבותינו ז"ל במסכת נדה דף ל ע"ב באומרם: 'ואינו יוצא משם עד שמשביעין אותו', שנאמר: 'כי לי תכרע כל ברוך תשבע כל לשון'... 'תשבע כל לשון' - זה יום הלידה, שנאמר 'נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשו' (בפסוק כתוב 'נפשי') ולא נשבע למרמה! ומה היא השבועה שמשביעין אותו? תהי צדיק ואל תהי רשע.



עד כאן ביארנו בשם המפרשים את מאמר התיקוני זוהר (מתיקון ל') שהעתיק מהרח"ו בפירקין לראיתו לסיבת אורך גלותינו המרה שעבורה פתח בחקירתו בתחילת ההקדמה. הרי במאמר זה מתיקון ל' מוכח דסיבת אריכות הגלות היא משום התרשלות תופסי התורה מלתקן תיקוני השכינה הקדושה על ידי העסק לשמה בתורת הקבלה.

נדה (דף יג-): 'אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות ש'בגוף', שנאמר: 'כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף, כִּי־רוּחַ מִלְּפָנַי יֵעֻטֹף וְנִשְׁמוֹת אֲנִי עֹשִׂיתִי' (ישעיהו נז טז).

ממשיך הזוהר: וּבְשַׁעְתָּא דְזַמְיִין לְנַחְתָּא בְּהַאי עֲלָמָא, קָרִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְחַד מְמַנָּא דִּי מְנִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרִשׁוּתִיהָ כֹּל נִשְׁמַתִּין דְזַמְיִין לְנַחְתָּא לְהַאי עֲלָמָא, וְאָמַר לֵיהּ: זֵיל אֵייתִי לִי רוּחַ פְּלוּנִי. בְּהַאי שַׁעְתָּא אֲתִיאָ הָהִיא נִשְׁמַתָּא, מִתְּלַבְּשָׁא בְּדִיוֹקְנָא דְהַאי עֲלָמָא, וְהָהוּא מְמַנָּא אַחְזִי לָהּ קָמִי מְלַכָּא קְדִישָׁא.

פירוש: וּבְשַׁעְתָּא שְׂמֻזְמָנִים וּמוֹכְנִים הַנִּשְׁמוֹת לְרַדְתָּ לְעוֹלָם הַזֶּה, קוּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַמְנָה אַחַד שְׂמֻנָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַפְּקִיד בְּרִשׁוּתוֹ אֵת כֹּל הַנִּשְׁמוֹת הַעֲתִידוֹת לְרַדְתָּ לְעוֹלָם הַזֶּה, וְאָמַר לוֹ: 'לֵךְ תְּבִיא לִי רוּחוֹ שֶׁל פְּלוּנִי'. בְּאוֹתָהּ שַׁעְתָּא בָּאָה אוֹתָהּ נִשְׁמָה מְלַבְּשֵׁת בְּדַמּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא הַצֶּלֶם הַנ"ל, וְאוֹתוֹ מְמַנָּה מִרְאָה אוֹתָהּ לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

ממשיך הזוהר: קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ, וְאוֹמִי לָהּ דְכַד תִּיחַת לְהַאי עֲלָמָא דְתַשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא לְמַנְדַּע לֵיהּ, וְלְמַנְדַּע בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא. דְּכֹל מֵאֵן דְּהוּי בְּהַאי עֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁתְּדַל לְמַנְדַּע לֵיהּ, טַב לֵיהּ דְּלֹא יִתְבְּרִי. בְּגִין כֶּף אֲתַחְזִי קָמִי מְלַכָּא קְדִישָׁא - לְמַנְדַּע בְּהַאי עֲלָמָא, וְלֹאֲשַׁתְּדַלָּא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא.

פירוש: אִז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לָהּ מַה תַּפְקִידָה וְתַכְלִיתָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמִשְׂבִּיעַ אוֹתָהּ שְׂפָשְׁתַּרְדַּ לְעוֹלָם הַזֶּה שֶׁתַּשְׁתַּדַּל בְּתוֹרָה לְדַעַת אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ וִיחּוּדוֹ וְלְדַעַת אֵת סוּד הָאֵמוּנָה - שֶׁהֵם הַקְּדוּמוֹת הַסוּדוֹת לְפָרֵשׁ עַל יָדָם סְתֵרֵי תוֹרָה, דְּהוּא חֵלֶק הַתּוֹרָה הַמְרוּצָה לְמַעֲלָה יוֹתֵר מִהַכֹּל. וּמִבְּאָר: שְׂפָל מִי שֶׁהִיָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא הִשְׁתַּדַּל לְדַעַת אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ וְאֵת יַחּוּדוֹ בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת - טוֹב לוֹ שְׂלֹא יִבְרָא מִתְחִילָה וְלֹא יַעֲנֵשׁ עַל כֵּךְ. דְּהָרִי מְשׁוּם כֶּף נִרְאָתָ הַנִּשְׁמָה לְפָנֵי הַמְּלַךְ הַקְּדוֹשׁ עַל יְדֵי הַמְּמוּנָה הַנ"ל לְפָנֵי יִרִידָתָה לְעוֹלָם - כְּדֵי שֶׁתִּשְׂגֵי אֵת יַחּוּדוֹ יִתְבַּרַךְ מִתְחִילָה. וּבִזְכוּת זֶה תַתְּעוֹרֵר הַנִּשְׁמָה לְדַעַת וּלְגָרוּם אֵת יַחּוּדוֹ יִתְבַּרַךְ עִם שְׂכִינָתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּהִיּוֹתָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלַהֲשַׁתְּדַל בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּסוּד הָאֵמוּנָה - שֶׁהוּא הַסוּד אִיךְ שׁוֹעִיר אַנְפִּין הַנִּקְרָא 'הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא'

הַרְשָׁב"י קוֹבַע: בְּסִפּוֹר הַזֶּהר יִצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהַגְּלוֹת בְּרַחְמִים

מְחַפְּשִׁים מְפִיצִים לְמַלְיוּנֵי דְפִי הַזוּהַר בְּכֹל הָעוֹלָם מְחַפְּשִׁים תּוֹרָמִים לְהַדְפִּיס מִלְיוּנֵי דְפִי הַזוּהַר לְחַלְקֵם ל-15 מְלִיוֹן יְהוּדִים בְּחֻמָּם.

הָאֵם יֵשׁ מְחַשְׁבֵי שְׂיֹכֵל לְחַשְׁבֹן אֵת הַזְּכוּת הַגְּדוּלָה שְׂיֹכֵלִים לְזְכוּת בְּכֶסֶף קֶטָן?



סוד הגאולה

בראשית תנ"ך - תקון צ"ג מתקוני זוהר השלם והעבואר
(זוהר הקדוש דף פ"ב ע"א)

א. הפנים צועקים שמע ישראל ואין קול ואין עונה

בראשית, שם את"ר יב"ש, וזהו נהר יחרב ויבש, (שם ה), באותו זמן שהוא יבש והיא יבשה, צוחים הפנים למטה ביחוד ואומרים שמע ישראל, ואין קול ואין עונה. זהו שפתוב (משלי א כח) אז יקראני ולא אענה.

ב. הלומד רק תורת הנגלה טוב לו שלא נברא כלל בעולם

וכך מי שגורם שתסתלק קבלה וחקמה מתורה שבעל פה ומתורה שבכתב, וגורם שלא ישתדלו בהו, ואומרים שאין אלא פשט בתורה ובתלמוד, בודאי כאלו הוא יסלק את המעין מאותו נהר ומאותו גן. אזי לו, טוב שלא נברא בעולם ולא ילמד אותה תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שנחשב לו כאלו החזיר העולם לתהו ובהו, וגורם עני בעולם וארץ הגלות.

ג. אם מתחיל ללמוד היום זוה"ק מתקן את העבר שלא למד

ויאמר אלהי"ם תדשא הארץ דשא וכו' (בראשית א יא), אמר רבי אלעזר: אבא, והרי קרא לו יבשה, מאיפה תדשא הארץ? אמר לו: בני, כך למד תשובה לכל בני העולם, שאם אדם יחזר בתשובה, מוריד לה המעין שהסתלק, ומה שהיתה יבשה קורא לה ארץ, ולנהר שהיה חרב ויבש קרא לו מקוה המים וימים, זהו שפתוב (שם י) ויקרא אלהי"ם ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים. באותו זמן שנקראת ארץ, מה כתוב בו? ויאמר אלהי"ם תדשא הארץ, להוציא זרעים ופרות שהן נשמות, (דף פב ע"ב) כל אחד למינהו, אלו הנשמות שנגזרו מכפסא כבודו, ואלו רוחות שנגזרו ממלאכים, ואלו הנפשות שנגזרו מהאופנים, כל אחד הוציא למינהו את כל אחד פראוי. עץ פרי - זה תלמיד חכם, עשה פרי - זו בת זוגו, לכל אחד פראוי (כל אחד הוציא למינו).

ד. הת"ח שנשמתו גדולה, פוגם יותר אם אינו לומד זוהר

ועוד, עץ פרי - זה העמוד האמצעי, עשה פרי - זה צדיק, אשר זרעו בו על הארץ - זו השכינה, שכל הזרעים נכללים בה, וכאן המצוה של פריה ורביה, לעשות פרות וזרעים, זהו שפתוב לא תהו בראה לשבת יצרה, ומי שמתבטל מפריה ורביה, כאלו החזיר את אותה ארץ יבשה, ומזנע ממנה ברכות, כל אחד לפי דרגתו, מי שפוגם למטה פוגם למעלה את המקום שנגזרה נשמתו.

הגה"צ רבני העדה החרדית פסקו, [תשס"ב-תשס"ד] לקבע שיעור קבוע בספר זוהר, עמוד אחד בכל יום, שהוא פתרים בפני הפרענות לבטל גזרות קשות וכלאים רעים, ולהשפיע שפע קדש ברכה רבה רפואות וישועות עד בלי די.
הגה"צ חברי בית דין צדק העדה החרדית, ועוד: הגאב"ד רבי משה אריה פריינד, רבי ישראל משה ווישניסקיא, רבי ישראל יעקב פישור, רבי בנימין ראבינאוויטש, רבי מאיר בראנדסדארפער, רבי משה הלפרשטאם, רבי יחיאל פישל אייזנבאך, רבי דניאל פריש, זיעוכ"א - וקהקדיל בין חיים לחיים הגה"צ: הגאב"ד רבי יצחק טוביה ווייס גאב"ד ירושלים, רבי משה שטרנבוך, ראב"ד, רבי אברהם יצחק אילמן, הגה"צ פוסק הדור רבי שמואל הלוי וואזנער, רבי יוסף לייבמן, רבי יעקב מאיר שקטר שליט"א, ועוד, (אור הזוהר).

